

هائری کربن

جلد چہارم

بخش اول

چشم انداز مابہ معنوی و فلسفی
اسلام ایرا

مکتب اصفہان، مکتب شیخہ

تحقیق و ترجمہ بریایۃ متن فرانسوی

• دکترا انشاء اللہ رحمتی •

ویفیا

۵۵۱ فصل نوزدهم: جانشینان شیخ احمد اجمالی روش پنهان و مکتوب ۵۴
۹۵۱ سید کاظم رشتی روش پنهان و مکتوب ۵۴
۲۹۱ شیخ حاج محمد کریم خاندان الوفا: بسته: زوجین پنهان ۵۴
۵۹۱ شیخ حاج ملا علی نقی کربلایی: بسته: استخفاف ۵۵۶
۷۹۱ شیخ حاج ذریع بسته: پنهان ۵۶۱

فهرست مطالب

آغاز سخن ۱۳
پیشگفتار مترجم ۱۵
۱. حکمت نبوی در مکتب سینایی ۱۵
تسین وحی ۱۸
حکمت و نبوت ۲۶
تمایز نبوت و حکمت ۳۲
مکتب سینایی - اشراقی - شیعی ۴۲
۲. الهیات تنزیهی و امام‌شناخت ۵۰
الهیات تنزیهی از دیدگاه قاضی سعید قمی ۵۴
تنزیه و تعطیل ۶۵
الهیات ناظر به تجلیات ۶۸
امام به منزله وجه خداوند ۷۷
بی‌مهری کربن نسبت به مکتب صدرایی ۷۹
۳. کربن و سنت‌گرایی ۸۴
سنت و نوزایی ۸۷
مواجهه وجودی با روایات معصومین (ع) ۹۳
۴. پدیدارشناسی غیبت ۱۰۳
کتاب‌نامه ۱۲۳
چکیده دفترهای اول و دوم ۱۲۷
چکیده دفتر سوم ۱۳۵
چکیده دفتر چهارم ۱۴۲
چکیده دفتر پنجم ۱۵۰

چکیده دفتر ششم ۱۵۵

چکیده دفتر هفتم ۱۵۶

دفتر پنجم: مکتب اصفهان ۱۶۳

فصل نخست: اعتراف‌های جذبه‌آمیز میرداماد ۱۶۵

۱. میرداماد و مکتب اصفهان ۱۶۷

۲. مکاشفه در مسجد قم ۱۹۴

۳. شعف در خلوت ۲۰۹

۴. «آن ناله غیبی...» ۲۱۶

فصل دوم: ملاصدرای شیرازی (۱۰۵۰/۱۶۴۰) ۲۲۹

۱. زندگی و آثار ملاصدرا ۲۳۱

۲. متفکر شیعی و «فلسفه نبوی» ۲۵۰

۳. به سوی مابعدالطبیعه قیامت ۲۷۱

۴. عالم خیال روحانی و جسم قیامتی ۲۸۸

۵. خیال خلاق و شأن اخروی آن ۳۰۶

۶. سه نشئه انسان ۳۲۳

فصل سوم: قاضی سعید قمی (۱۱۰۳/۱۶۹۱) ۳۳۵

۱. در شهر مقدس قم «محروسه» ۳۳۷

۲. الهیات تنزیهی و امام‌شناخت ساختاری ۳۵۳

۳. «حدیث غمامه» به منزله حکایت تشرف به ملکوت ۳۷۷

۴. طای زمان تقویمی و مکان محسوس ۳۸۲

۵. سیر قلّه قاف ۴۰۶

پی‌نوشت‌های دفتر پنجم ۴۶۷

دفتر ششم: مکتب شیخیه ۵۰۳

فصل نخست: شیخ احمد احسائی ۵۰۵

۱. مکتب شیخیه ۵۰۷

۲. زندگی و آثار شیخ احمد احسائی ۵۱۹

فصل دوم: جانشینان شیخ احمد احسائی ۵۴۱

۱. سید کاظم رشتی ۵۴۳

۲. شیخ حاج محمد کریم خان کرمانی ۵۴۷

۳. شیخ حاج محمدخان کرمانی ۵۵۶

۴. شیخ حاج زین العابدین خان کرمانی ۵۶۱

۵. شیخ ابوالقاسم خان ابراهیمی، سرکار آقا ۵۶۱

فصل سوم: چند اصل اعتقادی شیخیه ۵۷۵

۱. سنت و نوزایی ۵۷۷

۲. احیاء حکمت [مابعدالطبیعه] ۵۸۶

۳. رکن رابع ۶۰۵

۴. آخرت شناخت و یکسانی زمان و مکان ۶۲۲

پی‌نوشت‌های دفتر ششم ۶۴۵

واژه‌نامه خارجی-فارسی ۶۶۳

نمایه ۶۷۱

عمدی بود که در دفترهای هفت‌گانه آن مجال طرح یافته‌اند. بخش
عملی‌ای از تدریس ما نیز به مباحث این مجموعه اختصاص داده‌ام که
از آن جمله درس گفتارهای «کریم شناسی» و «مهورردی شناسی» است که
چندین سال است که هفتگی برگزار می‌شود. اما، هرگز دعوی آن را ندارم
که حق درک و فهم این مجموعه ادا شده است. همه اینها در حد
مبتدیه‌ای است برای تحقیقات و تأملاتی که لازم است محققان و
اندیشمندان در این زمینه انجام دهند.

آنچه در این مطلب به منظر خوانندگان ارجمند تقدیم می‌شود،
ترجمه دفتر پنجم (مکتب اصفهان) و دفتر ششم (مکتب شیخیه) از
دفترهای هفت‌گانه این مجموعه است. به همراه پیشگفتار نسبتاً مفصّلی که
بر آن افزودم، چه گمان می‌کنم که مقاصد چنین آثاری برای عموم

تسخیر نامه
(۱۹۰۱/۱۹۰۲) شاه پیه پیمه آذربایجان به لاهور

۱. میر داماد و مکتب اصفهان

کم نیستند «زائران پرشوری» که مسحور جایگاه اصفهان شده‌اند، خواب و خیال‌های خویش را در میان باغ‌هایش در سایه گنبد‌های سبزش از یاد برده‌اند. مورخان هنر و باستان‌شناسان توانسته‌اند میراث صفویان را صیانت کنند و اهمیت شهر هنر ایران اسلامی را «برای زمانه حاضر» پاس بدارند. آندره گدار^۱ شکوه منظره را به بیان مهیجی توصیف کرده است، شکوه منظره در نور ملایم رو به زوال شامگاه پائیزی، که عرضه می‌شود بر شخصی که اندیشه کنان به قدم زدن مشغول است، زمانی که از نخستین سرایشی‌های کوه در سمت جنوب بالا می‌رود، سری می‌چرخاند و به دره عظیمی می‌نگرد که تا کویر ادامه می‌یابد، ولی [گویی] در میانه دو ساحل، دریاچه سبزی است که گنبد‌ها و برج‌های لعابی، از آنجا، نمایان است. اصفهان «منزوی و مخفی در دل کویر، با آراستگی حیرت‌انگیز و سرشار از تاریخ عظیم، حتی با دقتی افزون‌تر از تولدو^۲ یا آرانخونز^۳، تصویری از شعف در خلوت است. شاید در صورت نادیده گرفتن زیبایی تأثرانگیز این شهر، هرگز نتوان هنر و روح ایران را مطلقاً فهم کرد.»^[۱] یقیناً، و دقیقاً در همین شهر روحانی اصفهان است که آدمی مایل

۱. André Godard (۱۹۶۵-۱۸۸۱)، معمار و باستان‌شناس فرانسوی که در اوایل دوره پهلوی به ایران وارد شد و به استخدام دولت ایران در آمد.
۲. Tolèdo. شهر زیبایی در اسپانیا و مرکز استانی به همین نام.
۳. Aranjuez. شهر زیبایی در مرکز اسپانیا و در جنوب مادرید.